www.svoboda-new.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 92. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 22 квітня 1930. VOL. XXXVIII. No. 92. Jersey City, N. J., Tuesday, April 22, 1930. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА — РІДНІЙ ШКОЛІ.

КРІВАВІ НАСЛІДКИ РОЗБИТТЯ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ

РОЯЛТОН (Ілинойс). — Майнерська група, яка відпала від майнерської юнії, на якої чолі стоїть Джан Л. Луїс, хотіла відбути майнерський мітинг, щоб обговорити причини, які спричинили розлам юнії.

На мітинг прибули сторонники Луїса й не хотіли допустити до нарад. З того повстала бійка й стрілянина. Тяжко ранено 5 майнерів і одного констабля.

МРАКА ПРИЧИНОЮ КАТАСТРОФИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ. — Страшна мрака, яка залягла над містом і околицею, була причиною розбиття літака, який прилетів з Монтреалю і не міг зайдя мраки зорієнтуватися в терені й долетіти до летничого поля в Нюарку. Шукаючи за місцем до лету, літак зачепив за електричні дроти, що спричинило катастрофу. Літак обхопила в одній хвилі полумінь. Всякий ратунок був неможливий. Коли приступили до згорівших останків, розпізнали спалені рештки трох подорожних. Між погибшими був граф Генри де Ля Вол, літ 60, відомий французький аероплановий ентузіяст.

Всі подорожні, як подають, були убрані по балевому, бо спішили на приняття, яке влаштовували в Ню Йорку в честь графа Ля Вола.

КЕНФИЛДА УСУНЕНО З УРЯДУ.

НЮ ЙОРК. — Прогибіційний комішенер, Джеймс Дорен з Вашинґтону, завісив в урядованню Палмера Кенфилда, прогибіційного адміністратора, визначного дорадника в прогибіційних справах, котрого опінія мала особливе значіння в президента Гувера.

Отсе завішення в урядованню стоїть у звязку з $20,000, які залишили броварники підчас нарад з Кенфилдом і які пропали безслідно. Кажуть, що це був хабар для Кенфилда для одержання концесії на бровар. Кенфилд твердить, що такий закид є абсурдом.

СУМНІВИ ГУВЕРА ЩОДО ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським лабістичним комітетом відчитано довірочного листа, якого написав капітан Стейтон, предсідатель ради Товариства для боротьби з прогибіцією, до Чарлза Вуда в Филадельфії. Стейтон подає строго довірочно, що президент Гувер хоче мати доволі часу, щоби розслідити всесторонно прогибіційне питання. Але сам президент вже тепер сумнівається щодо того, щоби можна завести прогибіцію дорогою форсовання.

ЗАКОНИ ТРЕБА ВИКОНУВАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Джордж В. Викершем, голова Краєвої комісії для форсовання законів, говорив на тему прогибіції до членів Американського товариства редакторів.

Він признав, що було би вказаним змодифікувати акт Волстеда, бо в цей спосіб можна би довести скорше до тверезости. Але, говорив Викершем, закон є законом, а як такий, він повинен бути виконуваний. В такий спосіб повинна відноситися преса й до закону Волстеда. Інакше запанує в краю хаос.

УНІВЕРСИТЕТ ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ.

МЕДИСОН (Висканзин). — Спеціяльний комітет університету з Висканзин предложив проект, яким піддає університетських студентів спеціяльному доглядови на протязі перших двох літ. Ходить про те, щоби виелімінувати з університету тих, що записалися на університет тільки тому, щоби мати час на забаву, а дати можність студіювати тим, що бажають учитися. Проект передбачає рівнож фінансову допомогу для пильних і здібних, але бідних учеників.

ЗА КРАЩУ ПЛАТНЮ ДЛЯ ОФІЦИРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Нютон Д. Бейкер, секретар війни з часів адміністрації Вилсона, заявився в листі до конгресмена Кроссера з Огайо за підвищення платні для офіцирів.

Бейкер каже, що він сам бідний, а будучи секретарем війни, мусів добре намучитися, щоби його платня могла вистарчити на те, щоби якось позвязувати кінці. Він жив тоді ближче з родинами офіцирів і знає добре, що їх платня не дає їм можности жити як джентельмени, чого від них вимагається. А коли хто з них попаде в довги, того ставлять під воєнний суд.

НЕ ГОДИТЬСЯ З ДОЧКАМИ РЕВОЛЮЦІЇ.

НЮАРК. — Миссис Вилем Тейер Бравн, багата й впливова членица Товариства Дочок Американської Революції, вислала до президії товариства листа, в якім заявляє, що виступає з рядів організації. Як причину подає останні ухвали конгресу Дочок Американської Революції, в яких конгрес заявився проти лондонського договору, котрий обмежує зброєння, і проти приналежности Америки до Міжнародного Суду. Миссис Бравн каже, що Дочки Американської Революції заманіфестували би краще свій патріотизм, коли би допомагали світовому мирови, а не піддержували мілітаризм.

Миссис Бравн виявила рівнож своє негодовання зприводу „чорної листи" товариства, на якій поставлено всіх ліберальних і радикальних бесідників.

УБИВСТВО КОМУНІСТИЧНОГО РЕДАКТОРА.

„Правда" повідомляє, що на одній стації забайкальської залізниці невідомі особи вбили редактора „Красної Комуни" Незвастова. Його пробили ножем, потім спалили в печі одної лазні. У звязку з цим убивством ДПУ арештувало кількох залізничих урядовців, які давно мають опінію ворогів радянської влади.

ЛІТАК ЗАГУБИВ ПРОПЕЛЕР.

Відомий еспанський летун Франціско Іглезіяс, котрий перелетів з Еспанії до Південної Америки в минулому році, врятувався від смерти зі своїм товаришем лише завдяки свому холоднокровству та вмінню правити літаком.

Коли він літав на височині 3,000 стіп, несподівано від літака відірвався пропелер. Летун не стратив голови й зручним маневруванням осів на землю. Обидва летуни обійшлися без найменшого ушкодження, але літак значно попсований.

ПО КУТЄПОВУ КІРІЛОВ.

Грецька поліція в Сальоніках найшла цими днями організацію, що мала на меті схопити й увязнити бувшого царського генерала Кірілова разом з його жінкою. Ця організація, як виказало слідство, була під кермуванням і наказами Москви. Кірілова мали зловити при помочи грецьких комуністів. Зазначити треба, що бувший генерал Кірілов є одним з найзамітніших представників бувшої царської армії і провідником московської еміґрації на Балкані.

ВБИВСТВО ЖИДІВСЬКОЇ РОДИНИ.

У Колодрібці (пов. Заліщики) незнані злочинці вбили жида Вехсельблята та його жінку. Стару матір Вехсельблята поранили так тяжко, що нема надії вдержати її при житті.

ЗА ЗРІЗАННЯ ХРЕСТІВ.

Перед станиславівським судом відбувалася розправа проти делятинських жидів, промисловця Тіркеля та купців Ферстера й Каміля, обвинувачених у цьому, що позрізували хрести на ґрунті делятинської громади. Обвинувачені не призналися до вини та предложили свідків. Розправу відложено задля полагоди зголошених внесень.

ВЯЗЕНЬ ЗАКУТИЙ У КАЙДАНИ ВИСКОЧИВ З ПОТЯГУ.

З Вильна до Варшави транспортовано особовим потягом закутого в кайдани Іцка Собельмана, вязня, якого військовий суд засудив на 4 роки вязниці. В дорозі за Гродном Собельман видістався на коридор вагону й відчинивши зубами вікно, вискочив з потягу. Потяг здержано й поліціянти почали шукати Собельмана, але їх пошукування не увінчалися успіхом. Собельман пропав.

ПРОФ. ДНІСТРЯНСЬКИЙ — ЗВИЧАЙНИМ ПРОФЕСОРОМ НІМЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

З Праги повідомляють, що відомий наш учений і бувший посол до віденського парляменту, професор д-р Станислав Дністрянський, іменований звичайним професором права в німецькому університеті у Празі. Осьтак ще один український довголітній професор львівського університету, позбавлений свого становища у Львові, найшов признання за свою працю в чужому науковому світі.

ІЗ ХРОНІКИ ВБИВСТВ.

У Білці Шляхоцькій на весіллю в домі М. Медведя лярубки вбили 30-літнього Францішка Медведя і тяжко поранили Степана Мартинка. — У Підгородю в Станиславщині Роман Мацепула стрілив крізь вікно до Станислава Цимбалістого і вбив його. Вбивник утік і його не винайдено досі. Правдоподібно причиною вбивства була задрість за жінку. Ходять поголоски, що стріл був звернений до іншого парубка. Головки, а тільки випадково вцілив Цимбалістого, який на нещастя був з Головкою в хаті.

СМЕРТЬ КНЯЗЯ БАРАТОВА.

В Симбірську помер в 70 році життя бувший член російської державної думи, князь Баратов. За царських часів він відограв поважну політичну ролю і кілька разів був арештований большевицькою владою. Помер він у великій нужді, тому, що радвлада сконфіскувала ціле його майно.

ДВІСТА ДЕСЯТЬ ЗОЛОТИХ КАРИ ЗА СПІВАННЯ „НЕ ПОРА".

На святі посвячення читальні „Просвіти" в Кутах, пов. Золочів, хор відспівав „Не пора і „Ми Гайдамаки". Це не подобалося присутній поліції і вона передала справу до старости й суду. Староста засудив одного з учасників свята, Віктора Цебровського, студ. фільософії, на 250 золотих адміністраційної кари, а крім того В. Цебровський та 9 инших учасників свята відповідатимуть перед судом за здочин проти § 283.

ПАХУЧІ ФІЛЬМИ.

Колись люде дивувалися, як вперше побачили в кіні на полотні ріжні образи, що порушалися, сміялися, плакали ітп. Фільмова техніка настільки поступила вперед, що тепер крім світляних образів на екрані можемо почути ще й голос, розмову і спів. Оце недавно появився новий фільмовий винахід, а саме: на екрані показують напр. цвітучий вишневий сад і глядачі в салі чують запах цвітів. Або впр. на полотні появляється гарно одягнена наперфумована пані і на салі розходиться прекрасний запах перфуми.

ЯК ПОЛЯКИ ШАНУЮТЬ ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Греко-катол. парохіяльний уряд в Стежниці вислав до суду в Балигороді метрикальні витяги, виповнені в українській мові. У відповідь на це начальник городського уряду в Балигороді дня 30. січня ц. р. звернувся до парохіяльного уряду в Стежниці з таким письмом: „Повідомляється, що всякі відозви, метрикальні витяги й інші документи, виготовлені проти арт. 1. закону з 31. VII. 1924. Ч. 73, поз. 724. Д. У. Р. П. в мові не польській для тутешнього суду, по відписі вишлеться в оригіналі до староства в Ліску для дальшого урядування". Очевидно, староство в Ліску наложить на парохіяльний уряд в Стежниці кару за виготовлення метрик в українській мові.

АМАНУЛА ВЕРТАЄ ДО СВОЄЇ БАТЬКІВЩИНИ.

Бувший король Афганістану, Аманула, що перебуває тепер у Царгороді, дістав від теперішнього володаря Афганістану Надір Хана запрошення на поворот до вітчини. Тільки поворот екскоролевої Сураї має бути ще відложений з огляду на її непопулярність в клерикальних сферах магометанів. Теперішний король Надір Хан був колись начальним вождом армії Аманули й може ще з того часу заховав у свойому серці приятельське відношення до Аманули.

З ПОСТИРНОЇ ХРОНІКИ.

Із Новогрудка повідомляють, що за радянським кордоном у селі Полоновичі, Койданівського округа, большевики розстріляли кількох селян за їх спротив проти колективізації. Таксамо в селі Матера, того округа, розстріляно одного селянина, після чого селяни, озлоблені за цей розстріл, кинулись на комуністів і змасакрували їх. Другого дня ДПУ арештувало кількадесять селян і вивезло до Минська, де вони стануть перед судом.

СЕНЗАЦИЙНИЙ ЛИСТ ПРЕЗ. МАСАРИКА ДО О. ГЛІНКИ.

Орґан словацької народньої партії „Сльовак", оголосив лист президента ЧСР. Масарика до словацького провідника о. Глінки з дня 12. жовтня 1929. У листі през. Масарик обговорює процес Туки, перестерігає, щоби не ставити кандидатури Туки на посла до соймуи впевние, що слідкує за її на Словаччині й каже: „Я визводив Словаччину. Вона мені лежить на серці не менше ніж Вам. Ви самі признали мені, що домагається автономії для Словаччини не тепер, а щойно на тоді, коли Словаки будуть політично зрілі. Тому Ви повинні старатися, щоби Ваші виборці політично дозрівали". Про пітсбурський договір каже: „Найважніше, що документ про пітсбурський договір сфальшований, тому нікий поважний політик не повинен послугуватися тим документом".

МОСКВА СКРІПЛЮЄ ОКУПАЦІЮ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКА ПЕРЕВОДЯТЬ ДО РОСІЇ, А ЗВІДТИ ПРИСИЛАЮТЬ НА УКРАЇНУ МОСКОВСЬКІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З Москви повідомляють, що тепер поспішно перевозять українські війська з Харкова, Київа, Одеси та з инших залог України в глибину московських губерній. На місце українських військ присилають московські червоноармійські військові частини.

Наказ цей вже давно видав комісар воєнних справ і його тримали до останнього часу в великому секреті.

РОСПРАВА В ХАРКОВІ КІНЧИТЬСЯ.

ХАРКІВ (Україна). — Професор С. Ефремов та 44 инших обвинувачених у „контр-революції" підтвердили, що вони мали замір відбудувати капіталістичний устрій на Україні.

Бувший премієр-міністер В. Чеховський та міністер А. Ніковський, бувші члени уряду, організованого отаманом Симоном Петлюрою в 1919 році, знаходяться в числі обжалованих.

Вони також заявили свою готовість щиро працювати для успіхів радянської влади. З огляду на їх відречення від контрреволюційної діяльности треба сподіватися, що смертних присудів не буде, а обжаловані будуть засуджені на ріжні терміни до вязниці.

РЕД.: Звертаємо увагу читачів, що це перша телеґрама з Радянщини до американської преси від початку процесу в Харкові. Телеграма означена „Харків, Росія", а не Україна. В ній говориться лише про „контр-революційну діяльність" обжалованих, а не про стремління створити самостійну українську републику. Инших телеґрам Москва не пропускає.

СВЯТКУЮТЬ ВЕЛИКДЕНЬ.

МОСКВА (СССР). — Не зважаючи на заборону владою продавати на базарах та по склепах усе те, що звичайно населення Росії купує собі на свята, як наприклад, яйця, муку на паски, масло, сир і т. п., населення приготовило собі все це иншими способами. Тому треба надіятися, що й цей Великдень будуть святкувати також урочисто, як святкували його в Росії завжди.

У вербну (цвітну) неділю всі церкви були переповнені вірними. На виноші плащаниці в церквах було надзвичайно багато вірних, котрі брали участь в обходах навколо церков. Безбожники розвивають шалену діяльність, але вона мало відбивається на релігійному настрою мас.

Велике здивовання тут викликало те, що управа робітничих професійних спілок оголосила 19, 20 і 21 квітень (дні Великодня), а також день Вознесення, день Преображення та перший і другий день Різдва Христового леґальними святами для членів професійних спілок.

МОРСЬКИЙ ДОГОВІР УЛОЖЕНО.

ЛОНДОН (Анґлія). — Правники Анґлії, Америки та Японії вже остаточно закінчили редаґування морського договору. Тепер розіслано коректурні відбитки представникам цих трох держав, щоби вони переглянули їх востаннє перед підписом.

Увесь договір має 8,000 слів і тримають його до підписання у великому секреті. Підписання його відбудеться у вівторок ранком.

У ЦЕРКВІ ЗГОРІЛО 144 МОЛЯЧИХСЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — В селі Гесті, що лежить сто миль від столиці, у страстну пятницю згоріло й на смерть задавлено 144 молячихся. Між загинувшими найбільше дітей. Є батьки, в котрих загинуло по 5 й 6 дітей.

Пожежа почалася від свічки, обгорнутої папером. Тому, що церква була деревляна та була прикрашена ріжними паперовими прикрасами, вогонь зі страшною швидкістю охопив її з усіх сторін. Двері церкви відчинялися в середину, а не надвір, тому під напором переляканих людей їх не можна було відчинити. Пощастило вискочити з полуміни лише чотиром людям. Всі инші були задавлені натовпом, погоріли та задушені димом.

Тепер на руїнах церкви відбуваються траґічні сцени, де кревні розшукують своїх близьких та рідних. В селі навіть не було пожежної сторожі, а більшість населення була занята своїми справами. Тому ніхто не ратував тих, кого вогонь захопив у церкві.

ПОЛЯКИ СУДЯТЬ НІМЦІВ.

БИДГОЩ (Польща). — Місцевий суд присудив до вязниці на час від одного до шістьох місяців девятьох Німців, котрі належали до німецької організації „Дойчтумсбунд". Засуджено їх за саботаж проти польської влади та адміністрації в Познані.

Десятьох инших зовсім звільнено від кари. Такий порівнюючи легкий присуд пояснюють тим, що акти саботажу обвинувачених були пороблені в 1921-1923 роках, коли вони ще не були польськими підданими. З того часу, коли стали її горожанами, вони заховувалися льояльно супроти Польщі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months 0 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТАКТИКА СВЯТОГО А ТАКТИКА НАРОДА

У великім муравлиску народів, що називається індуським царством, кишить, як у муравлиску муравлів, коли через нього переїде колесо воза. Нема сумніву, що триста з верхом, міліонів Індусів, поневолених Англією, збирається до якогось здвигу, який може довести до поважних перемін на політичній мапі Азії.

Загально признаним провідником індуського націоналізму є Магатма Ганді, одна з найбільше цікавих появ сучасної історії. Вже то одно, що відай у цілому світі нема другої особи, котрої кождому слову прислухувалосяб стільки міліонів людий як найкращій пораді, коли не приказови, робить з нього неаби яку постать. До того його повага як провідника не залежить зовсім від його становища політичного. Він ніякого політичного становища не займає. Він не має ніякого публичного уряду. Він не стоїть на чолі ніякої політичної машинерії, великої держави або великої партії. Міліони, що йдуть вірно за ним, се широкі маси індуського народа, над котрими Ганді не має ніякого більше впливу ні влади, як тільки повагу свого слова.

Магатма Ганді бореться проти англійського панования над Індією. Він бореться проти всього послідовно й безпощадно. Недавно він проголосив опір проти англійського сільного монополю і закликає Індусів виробляти сіль, хочби за се їх ждали не знати які кари від англійських окупантів Індії. Сей заклик мігби давати основу догадуватися, що Ганді є дуже радикальною людиною. І він справді хоче радикальних перемін у відношенню між Індією та Англією. Але не хоче добиватися тих перемін насильними способами. Він у насильство не вірить, хочби се мала бути відповідь на друге насильство. Хоча він не є християнином, він все голосить Христову засаду: як тебе бють в праве лице, настав ліве. Коли його прихильники поповнять яке насильство, він зараз накладає на себе публичну покуту. За те його й називають індуським святим.

Такий індуський провідник, і такі його засади. Здавалосяби, що боротьма, яку він повів проти чужинецької окупації, буде виглядати зовсім інакше, як виглядає подібна боротьба в других краях, де провідники „святих" засад не голосять. Та індійська практика показує, що індуська боротьба мало чим ріжниться від других національних боротьб. Зриваються заворушення. Окупанти консигнують поліцію, військо. Товпа дратується. Ідуть бійки. Ллється кров. Падуть трупи. Множаться жертви. Боротьба ведеться, як у других частях світа. Як усюди, так і в Індії, зеленій святим, насильство родить насильство. Насильством люди пробують вирватися зпід панования насильства.

Лев Ясінчук.

ГАЛИЦЬКІ ОБРАЗКИ.

Надмір енергії — поступ. — Як виглядає життя в поліційній державі. — Життя пливе. — Праця над культурним двигненням. — Великі досягнення на господарському полі. — Участь жіноцтва. — Вага школи у других і в нас. — Страх перед Хмельницьким. — Здобутки на мистецькому полі.

В попередньому дописі подано кілька зауваг щодо останніх наших болячок і заторкнено ті хмари, які над нашим будучим нависають. Правда: боротьба, це рух, а рух життя. Франко писав: „лиш боротись, значить жить"! Але, скільки живої сили витрачується на ту боротьбу; що можна вилитою енергією зробити! І великаж мусить бути та енергія українського народу, коли він не то, що не подається, а на всіх ділянках з надвишок енергії творить — поступ!

Якби так наші брати Американці побули довший час у котрійсь українській централі, де сходяться нитки з усіх українських земель, то маю враження, що не видержалиб: їм тріснло би серце, або з розпуки, або з люти.

Накликує пáрох (о. Ковшевич у Гільчу) своїх парохіян, щоб не заводити чужих звичаїв і не вживати на Різдво „оплатків" — слідство за підбурювання, ба й судова розправа. Голосить инший (о. Медицький у Довжневі) на празничній проповіди, що козаки йшли під прапором св. Михайла до бою проти Турків і Татарів, заохочує молодь, щоби не пустувала, а орґанізувалася в Соколах та Лугах — доходження, переслухання. Не хотіла громадська рада в Лісках ухвалити в громадському буджеті 80 зол. на поліцію, як це було їй призначено — заряджує поліція доходження й переслухання всіх радних, хоч громаду ніхто не може всилувати до тих видатків, яких вона не потребує і не хоче. Розвивається добре українська торговельна станиця в Ярославі (Повітовий Союз Кооператив), гуртує селян на окраїнах — треба його в чимось запідозріти. Стягається 20 поліцаїв, обступається будинок і переводиться ревізію через ціле пополудне. Вже й не згадувати, що з рухливіших, молодших людей переводжено при цьому особисту ревізію. Починає рухатися філія Просвіти в Скольому, будує Народний Дім, щоби було де гуртувати Бойків, — ревізія в голови, о Притулярка, де забрано карту українських земель. Одночасно переведено ревізію у „Верховинській Книгарні", забираючи багато книжок, а між ними такі „небезпечні", як „Малі герої" та „Народні казки". Відбуваються в Бучачі загальні збори селянської каси (Повітової щадничо-кредитової кооперативи), входить десять узброєних поліцаїв і збори розганяють. На концерті ґімназії в честь Шевченка в Рівному підчас співу „Ще не вмерла Україна" присутний староста приказав замкнути всі двері, спровадив на салю поліцію, яка почала присутних масакрувати й арештувати. Гром. Серветника, який тими днями втратив посольський мандат, приказав арештувати. Його заковано в кайдани, а староста дає приказ: сильно бийте в зуби ту сволоч. Відбувається в Циганах (Борщівщина) концерт у честь Шевченька, де один з Соколів декламує Шевченків „Чигирин" і „Тарасову ніч". Незабаром явилося в декламатора двох поліцаїв, перевели в нього і в його суфлера ревізію і забрали їх обох на постеруток поліції до Скали. Вправді на другий день звільнили обох, але наслідок недалекої дороги в супроводі поліцаїв був такий, що оба арештовані передали справу з **лікарським свідоцтвом** до суду. Про безнастанні пригоди зі „стшельцами" — вже остогидло писати.

Та на що багато говорити нам, Українцям. От недавно сказав у соймі польський посол Бродацький (не з теперішної урядової партії): „нехай тільки склиється велике посольське зібрання за запрошенням, то зараз прийде 14 до 20 поліцаїв, щоби віче розігнати. Робиться з Польщі поліційну державу".

Ох, перо здрігається списувати декілька з тисячних щоденних випадків. На добавок ще й домородні Москалі починають вибирикувати. Певно не без приказу, а бодай не без поради. Наробили довгу в Народному Домі у Львові, в якому, тепер безконтрольно господарять, на 800,000 зол., а з камениці Ставропігії у Львові, якою завідують, викидають одну установу по другій. Першого січня ц. р. викинули книгарню „Рідної Школи", яка там містилася кілька років. Тепер беруться викидати „Пласт". На першого квітня має це товариство молоді вибратися відти. З того приводу українська молодь, згуртована в Пласті, демонструвала в неділю, 16. березня. Спалила кацапського манекіна та трибарвну російську хоругвоку, але коли вийшла на вулицю, впала поліція і немилосердно розігнала цілу демонстрацію. Ізза позбавлення молоді її домівки кинено клич — будови власного дому. До всіх потреб, приблизує ще одна.

Не зважаючи на ніякі перешкоди — життя пливе своїм руслом. Як бистра річка. Відходить з життєвої сцени один чуй другий здібний, заслужений, — „тисяч натомісць стане до борби". Відійшов публіцист правдивий, „з божої ласки", Федь Федорців, відійшов педагог-мислитель Олеся Попович, творець буковинської України, а відтак організатор шкільництва „Рідної Школи". Але задержки нема. Повстають нові часописи не тільки у Львові, але й у Угорщині, Яворові, Станиславові, Стрию, а має повстати навіть у Калуші. Як у культурних народів.

Життя в скріпленню рільництва в маєтности „Просвіти" в Милованні (Товмачина) зведеться однорічна господарська школа, до якої ходить 23 селянських дітей від 15 до 23 років з десяти ріжних повітів, а 4 з Волині. Попри фахове знання школа має на меті виховати здисциплінованих і свідомих громадян.

Товариство „Сільський Господар" уже заздалегідь приготовляє сезон, накликаючи до годівлі шовковика. До тепер мають в Галичині около сто годовців. Доказано, що ціла галицька земля надається до плекання шовковика, бо морва росте навіть на висоті 600 до 700 метрів і нема випадку, щоби на морві не зародило листя. При міліони бідних французьких рільників і стільки ж Італійців, живе виключно з годівлі шовковика. Коли вдасться „Сільському Господареві" з рівною запопадливістю далі попрацювати, то зробить велику роботу для облекшення нужди.

З кінцем березня ц. р. відбув „Маслосоюз" (централя для молочарських кооператив) на своїх загальних зборах щорічний перегляд своєї діяльности. Виказався надсподіваний розвиток. Було 217 молочарських кооператив членами „Маслосоюза". Ці кооперативи доставили за останній рік 1 міліон 615,374 кільограми масла, себто кругло 161 вагонів. Масло такої доброї якости, що 399,255 кільограмів (40 вагонів) доставлено до вибагливої Англії. Решту продано в дрібній продажі. Грошевий оборот за той рік виносив 63 міліони 893,308 зол., а чистий зиск 82,554 зол. Того року куплено у Львові 18,000, до якої перенесеться централя з магазинами. Так отже муравлиною працею та пчолячою ощадністю і запопадливістю удержується сотки корисних робітників, побільшується національне майно та український стан посідання.

Заходом Ревізійного Союза Українських Кооператив відбувся двотижневий господарський курс аж у Святоюй великій (пов. Ясло), який покінчило 50 учасників. Тому, що це гірська околиця, де плекається багато худоби, велике заінтересування було для викладів з ветеринарії. Під кінець відбуто виклади для жінок.

Заходом Кружка „Рідної Школи" в Галичі відбувся довший освітно-господарський курс у Бовшеві для мущин і жінок, який урочисто закінчено з кінцем березня ц. р.

Курс варення для жінок уладив Кружок „Рідної Школи" в Березові нижньому. Це дуже потрібна річ у такій околиці. Там зїздяться літники, а не мають де харчуватися. Коли наші жінки будуть уміти добре варити, тоді наше жіноцтво на підгірю і в горах буде могло за короткий час добре заробляти. В найближчому часі має тут стануги кооперативна пекарня. Це село дуже добре тримається щодо української школи. Коли „Рідна Школа" заложила тут свою приватну школу, а шкільній владі не вдалося карами зломити селян, тоді та влада почала „жаліти" мужиків, мовляв: на що вам стільки видатків; ми вам заложимо українську державну школу. І дійсно від жовтня 1929 є тут державна українська школа, але найсьдоміші батьки посилають своїх 70 дітей таки до школи Товариства „Рідна Школа". Бо там виховання інакше. Друге таке мучене село, то **Мишин** (Печеніжинщина). Багато кар уже відбули тамошні громадяне за посилання своїх дітей до „Рідної Школи". Але все таки остало 30 дітей тих батьків, яких уже нічим ніхто не залякає. Учительок уже два рази кликано до староства. Перший раз наложено на них до 50 золотих кари, а другий раз по 200. Але наука не переривається. Учительки вчать і заявили, що будуть учити.

Якби так це було в иншого народу, то всі верстви слалиб гроші на це товариство, що таку свідомість ширить, що активність піддержує. Поляки святкують двацять-ліття польського вчительства, яке за царських часів вело польську школу. А вчительство „Рідної Школи", яке так само вчене, як державне, до якого ціле громадянство має багато більше претенсій, мусить — дослівно — голодом моритися, бо десь комусь не подобається ніс котрогось там члена Головної Управи. Такі злочинці, що відважуються ширити байдужність до такої живої установи, можуть знаходитися хіба тільки на дуже низькому степені культури.

Старий край не досить, що нужденіє щораз більше, не досить, що громадські потреби зростають, але ще й у творенні власного життя натрапляє на всякі перешкоди. Робиться трудноші в основанні Кружків „Рідної Школи", як це було недавно в Довгомостисках (пов. Мостиска), бо Кружок хотів називатися іменем Богдана Хмельницького. Воєвідство заборонило відкриття того Кружка. А коли Головна Управа питалася про причину, то теж воєвідство дало смішну відповідь, що „та історична постать не має нічого спільного з „Рідною Школою". Не помогло й те, що „Рідна Школа" вже має 7 кружків названих тим іменем. Мусіли назвати кружком „Шевченка". А всеж таки ми мусимо творити дальші приватні школи. Поляки добилися того, що польська мова допущена в школах у Данциґу. В Латвії, де за російських часів не було ані одної польської школи, має 83,000 Поляків (на 1 міліон 871,000 мешканців) 30 народних і 3 середні школи, управлювані окремим відділом при міністерстві освіти. Одначе вони ніколи не в стані порозуміти, що другий нарід мусить мати те саме для себе. Замісць українського університету, який зобовязалися своїм власним законом ще в 1922 р. відкрити до двох років, плянують відкрити „науковий інститут рускі" у Варшаві, проти чого протестували 17 березня ц. р. українські студенти на свойому вічу у Львові.

Не остаємо позаду й на мистецькому полі. Кілька мандрівних, добрими силами обсаджених українських театрів, обїздить Галичину й Волинь та ширить українську думку, слово, рідну красу й гуртує нарід. Від кількох місяців концертує нова оперова співачка, Синенька-Іваницька, що заворожує голосом публику.

По осінній виставі образів школи артиста Новаківського відбулася в другій половині березня ц. р. вистава артиста Василя Крижанівського з 208 його творами. А в першій половині березня ц. р. відбулася у Львові вистава килимарських виробів „Гуцульського Мистецтва" в Косові коло Коломиї. Вистава не тільки що захопила свою публику рідними артистичними взорами, але й чужу та здобула для своїх виробів прегарну рекламу.

Тільки для демонстрації і здискредитування тих, які вірять, що в Польщі можуть Українці осягнути щонебудь леґальним шляхом, ставили українські радні міста Львова домагання 30,000 зол. (около $300) на українські цілі і то того рода цілі, які підвищують значіння самого міста, а саме на будову українського театру 20,000 зол., а на добудову „Національного Музея" 10,000 зол. Оба жадання відкинуто. Хоч у великанському буджеті (на 27 міліонів золотих) ця смішно мала сума ніяк не заважила би. Тим більше ці, що на самий польський театр у Львові докладає місто що року около міліона золотих.

Та це нас у нашому розвоєму розгоні не спинить. Бо дійсно святі слова нашого пророка, що „не скує душі живої і слова живого"...

В цілому краю, по селах і містах святкують тепер память Шевченка. Та може з найбільшою почестю святкують Шевченкові роковини по школах Товариства „Рідної Школи". Треба бачити й чути, як бадьорими, дзвінкими голосами, з відчуттям і зрозумінням співає дітвора:

„Гейже до бою, браття, за волю,
Гейже, з катами нашими на суд,
Що нас ослівили, кров народу пили,
Прозрів, прозрів, прозрів вже нині
[аюз]!

Це в теперішний час можливе тільки в „Рідній Школі"!

Д-р Остап Грицай.

НАТАЛЯ КОБРИНСЬКА.

В перше десятьліття її смерти
(22. I. 1920—22. I. 1930).

І ще раз Шумінська бачить, що „розбрат між нею і тими, котрим дала життя, ставався щораз більший і щораз ширші захоплював круги..." (ст. 19). У своїм же кінцевім думанню над покінченою працею вона бачить себе похожою на кволку, що з бідою виведа качат, веде їх над беріг потока, а вони ідуть в воду і — „молоде покоління не оглядається і не чує її поклику. Його пориває ревуча хвиля, що ніби тоне, підносить, пропадає. Тут заграє блискучим світлом, там замячить таємною тінню, а все дальше пориває, колише, голубить, моргає і шепче..." (ст. 20).

Ось вам і все оповідання Кобринської про Паню Шумінську чи-там про „духа часу". Зазнану зараз, що сучасна авторці літературна критика (Омелян Огоновський та Григорій Цеглинський) не привітали його надто прихильно, — навпаки, вони обидва погодилися в тому, що постать старої попалі, як репрезентантки бувальщини, виходить просто нерозумно (Цеглинський вжив ще гострішого слова, але нам краще не згадувати його). Кобринська відповідала на закиди Цеглинського, та скількиб там і не було аргументів за і проти — в цім випадку, одно треба сказати, а саме, що постать старої попалі змальована тут таксамо поверховно, як і постаті тих, що мають репрезентувати „нове". Слова авторки про демонічну силу дуже нового часу стоять тут в доволі хиткому, відношенню до того, що в нашому оповіданню являється фактичними вислідами тої його, мнимо, руйнуючої і демонічної сили. Адже кінець кінців та донька, що вийшла за мужицького сина-богослова, є дуже щасливі, син, що пішов на професора, теж не стратився; невдоволений молодшої доньки в подружжу з попом знову не таке велике нещастя, а те, що „молодший син хоче іти на права і заводить у товаришами, вольнодумні дискусії, або що внучка хоче бути учителькою, це все не в силі ще зробити на тому, що вражіння монізму нового часу. Характеристика духа нового часу, сама про себе, без фактичного підношення до даної дійсности, глибша й поетична, тратить багато зі своєї внутрішньої правди через те, що в порівнанні з дійсністю вона нагадує відношення 100 : 1. Бо „ніжаже то страшливим демоном мусілаб Кобринська зображувати нам того духа часу, колиб так перша попадянка була пішла замуж просто за мужицького сина, не за богослова, а таки просто-таки за мужика, чуючися нещасливою, скажім — стратилася? Або колиб котра з донок Шумінської, ідучи так за голосом природи в собі і наслухавшись фраз про нового духа, про свободу людини і про життєве самовизначення — закохалась в такого вольнодумного коханця і стала нпр. невінчаною матірю, отже по галицьки — ганьбою родини тай узагалі людського роду? Або колиб хтось з синів Шумінської замісць учитися на порфесора чи адвоката, почав був працювати разом з Франком — разом з Франком опинився в дорогобицькім кримінали? Щось таке инше. Це був би — на мою думку — демонізм, траґіка, руїна і погуба, і ті люде, що ставалиб добровільно жертвами таких нових змагань за право своєї душі, булиб гідними репрезентантами „духа часу". Тимто фундаментальний промах Кобринської в артистичній розробці незле підібраного проблему двох, не розумійочих себе генерацій, в тому, що вона в ґрунті речі дивиться на духа нового часу не висше самої попалі, значить: з перспективи погляду Шумінської. Вона зберігає всю вузкозорість, усю наївність, усе заднецтво старопоповського погляду на світ, ставляючи моментами те, що могло являтися руйнуючими чинниками хіба тільки такій непоступовій старусі, як Шумінська. Тимто і так мало тут з тих прегарних, справді визвольних думок про духа нового часу, що їх ми знаходимо в статтях Кобринської в „Першім Вінку", і так небагато взагалі питомого й реформаторського духа. Словом — тут в Кобринської ще нема настільки відваги і революційної послідовности, щоб одним сміливим махом творчої руки повернути бігуни перспективи саме в рівно протилежнім напрямі: значить, руїнницький демонізм духа регнилого часу лишити за Шумінською, і назвати гниль гнилою, а творчу стихію нового життя сконцентрувати по стороні непереможної своїм визвольним духом молоді і сказати про неї: це творче і це майбутнє. Але дотого в Кобринської ще забагато сентименту для поступної попалі-матери, попаді-квочки, а й форма особистого спомину не надається тут до такого різкого підходу, хоч саме в імя „духа часу" він був рішучо вказаний.

(Дальше буде).

Помилився. — Не розумію, як Гарматюк міг назвати мене старим дурнем?!

— І я так кажу. Ти ще молодо виглядаєш!...

—o—

Ріжниця. — Яка є ріжниця між чоловіком і свинею?

— Свиня не може бути чоловіком, а чоловік свинею буває часто.

—o—

Пані: А що має різник, тепер лячі ноги?

Служниця: Не знаю, пані, бо він був у чоботах.

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.

НАЙЛУЧШИЙ ПРИЯТЕЛЬ — ДОБРА КНИЖКА — ВЖЕ ВИЙШОВ НОВИЙ

ЦІННИК КНИЖОК

КНИГАРНІ „СВОБОДИ" РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЯМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Нема молодші. Ученик (приносить до книгарні „Одиссею" Гомера):

— Прошу мені відміняти ту книжку, бо то старе видання.

Книгар: Чиж „Одиссея" Гомера не є стара?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХТО МАЄ СУДИТИ И КОГО?

Коли цар Петро Великий робив війська українського гетьмана Івана Мазепи під Полтавою в 1709 році і тим зпечатав долю самостійної України на літа, тоді він, не ключись, як цар переможець, робив це отверто так, як прилоо царевн тодішних часів. Кождий Українець знав, що це була перемога дикої Москви в Україною й не було чого Українцям сподіватися пощади з сторони переможця. Тепершніше українське покоління в відком новочасного походу проти самостійности України руських царів, цим разом черлових.

Однак методи новопражених царів не подібні до методів давних білих царів. Та мета їх однакова. Це ілюстрація до української нації, що історичне поступовання московських гнів супроти України не змінилось. Ріжнуться лише ті що тамті йшли не заслонюючись й отверто, а ці вивертають правду догори дном. Одягнувши на себе маску пролетарів, неначе боялись обличчя світа. Червоні царі називають назву „Україна" та прикметник „український" для того, щоби закрити перед світом свій імперіялістичний шовінізм, однак під цими словами вони Україну розуміють як російську большевицьку радянську провінцію.

Коли білі царі заборонили уживати українське імя, то тим вони отверто показували, що не дозволяють на існування вільного українського народу. Колиж червоні царі позволяють на уживанне українського імени, а винищують український самостійницький рух, а з тим й українське населення, то вони цим хочуть в підступний і жорстокий спосіб стерти з лиця української землі все, що тілько звязане з історичною минувшиною нашої нації, що творить підвалини її незалежности. Це не перший раз діється таке в нашій історії. Миж колись мали імя „Русь", „руська держава", „Руськая Правда", „Русичі", „руське племя" і т. п. Та коли з півночі насунула навала Москвинів і вони підбили руські племена, то присвоїли й назву їх для себе. Цілими століттями вони закривали існовання окремого від Москвинів народу руського, себто Українців, і поволі світ привик уважати слова „руський", „русский" також на означення колишніх підвиких фіно - монгольсько-славянських племен.

По довгих наукових спорах та невсипущій праці молодих учених удалося розповсюдинити імя „український" на означення нашого самостійного народу. Немалр праці нас це коштувало. Довгі роки ми тільки на те свою енергію витрачували, щоби бути дійсно народом між людьми. В боротьбі за українське імя немало крови пролилось. Багато тисяч кращих синів українського народа поклали свої буйні голови, щоби ними освятити й славою прикрасити імя нашого народу.

І хоч ми ще в неволи, але наше імя чисто освічене реолем нашого геройства, нашого найбільшого ідеалу: самостійної України.

Аж ось московсько-большевицькі гаспиди хочуть це імя затерти, а під нього знова насадити зпочатку московфільство а далі й саму московщину. Так, а не інакше треба розуміти найновіший „суд" над українськими патріотами, як Єфремов, Кримський, Чехівський та инші. **Не лише те, що промовляють по московськи на суді в „українській державі", але навіть судять їх Москалі за зраду не України, а Москві, хоч кажуть, що судять зраду Україні.** Такого фарисейства не видумали навіть білі сатрапи-царі. Щоби так до живого пекти якийсь нарід і насміватися над його почуттям, то на це треба хіба потворів, а це люде й.

Коли читати поему Івана Франка „Суд", то там неначе би виступав геній-пророк з обжалуванням проти теперішніх большевицьких царів на Україні за суд проти українських патріотів. Бо не большевики мають судити Українців за державну зраду України, а Єфремів і підсудні його товариші повинні поставити під суд цілого світа большевицьку політику супроти України. Так і проситься, щоби старий Єфремів навів слова Івана Франка:

„Судіть мене без боязни,
Таж сильні ви, те знаєте!
Судіть без стиду, таж ви стид
На привязі тримаєте.
Одно лише прошу я вас,
Скажіть виразно й сміливо:
Яка вина моя і тих,
Що враз зі мною йдуть і
[йшли?"

Та прийде ще час, коли український нарід дібється свого. Тоді відізветься історія й український нарід устами своїх правних представників запитає московських сатрапів й українських підлизників: „Пощо насміхалися й знущалися ви з наших мук? Чи невистарчило вам самого панування?" І тоді обернеться сторінка історії, як обернулася в недавній світовій війні, коли при Версайськім мирі Французи подиктували свої умови Німеччині в тій самій салі, де колись німецький Бісмарк диктував Французам. Коби сучасне українське покоління, що переживає страшні душевні муки, ще могло дожити тієї хвилі, коли Україна буде диктувати Москві свої умови миру. Варта віддати половину життя, як писав Шевченко, котрому довелося зажити з московської чаші московської отруї. Він добре розумів значіння московської пропаганди. Тую отрую насаджують між український нарід й в Америці поволі, але впевно. І теперішні московсько-большевицькі комісарі. Маю на думці пропаганду большевицької газети з українськими черенками, званої неначе на сміх: „Українські Щоденні Вісти". Московська ганчірка дістала право горожанства серед української еміграції в Америці. Українець бизнесмен „задля бизнесу" йде на большевицькі вистави, священик у церкві і поза церквою старається не зачіпати большевицького кодла, бо, мовляв, вони також належать до церкви, а до цього „мені не лицює, бо я наслідник Христа, то якось „тее" не пасує, щоби яворожнечу сіяв" і, зложивши руки, блаженними устами молить: мир вам всім на земли.

А большевики в той час роблять своє... І ми не зчулись, як московська отруя, вливана поволі в наше серце та в нашу кров, почала робити свій процес.

І так пішло за тих кілька літ в Америці, як на Україні, з Петрового дня: українські товариства, згангреновані большевицькою отруєю, не проявляють жвавої діяльности, а коли ось недавно нюйорські Українці спробували вийти на вулицю з протестом проти московсько-большевицьких насильств на Україні, то большевицькі громили показали, яка в них душа й відразу виступили, як якась вища влада над Українцями й давай громити! А щож на те Українці? Дивуються, як свої яничари, частенько з гонорами від Українців, громлять своїх братів. Чи так має поступати ідейний український громадянин? А невжеж бук не має двох кінців? Клин тільки клином можна вибити. Українська преса принесла вістку про українську демонстрацію в Шикаго. Мабуть там ще гірше пішло, бо, як видно з большевицької преси, то там московські яничари влізли під саму українську церкву. Московська шмата глузує, що двох гарячих патріотів в шпитали, а решта дома шкробаються. Що це значить, що громада, котра нараховує в себе до 30 тисяч українського населення, коли робить демонстрацію проти наїзників, у ній бере участь тільки дві тисячі учасників? Що ви за люде? Поясніть, будьте ласка, бо нашу маленьку громаду за вас соромно бе. І чи чував хто таке: у вольній Америці нам, американським горожанам, большевицькі громили заборонюють працювати для української справи?! Це ганебкий вивоз, кинений у лице українського громадянства в Америці. Коли ми ще в час не зрозуміємо небезпеки від московської отрути, коли не візьмемося з обєднаними силами до праці, то задзьобає нас Москва навіть у вольній Америці. Є ще час на лік. Рецепти до тої отрути знаходяться в наших руках. Не гаючи часу, треба національним часописам розпочати безпощадну боротьбу. Нехай ніодна українська газета не приймає більше большевицьких оголошень! Нехай українське громадянство не читає большевицької преси. Най ніхто не підпирає большевицьких організацій. Нехай сусід сусіда перестерігає перед читанням московських ганчірок. Не даймо їм розповсюднюватися серед українського населення. По великих містах всі шторники нехай відмовлять тій заразі на своїх стендах. Та хай не приймають большевицьких оголошень. В часі, коли які шторники цього не зроблять, то бойкотуйте тих шторників. Станьмо лавою при наших національних газетах, підпрімо їх морально й стараймося, щоби редакції мали більше сил, стараймося збільшити наші газети величиною, а будьмо певні, що за кілька літ побачимо, як московська отрута не буде мати доступу до наших сердець. Всі національні сили спрямуймо до одного русла. Нехай клич „Всі за одного, а один за всіх" знайде повну піддержку в наших організаціях. Відкиньмо всі дотеперішні свої політичні чи партійні непорозуміння. В той спосіб вратуємо від гангрини українську іміграцію в Америці. Нехай московський визов, суд червоних катів над українськими патріотами, буде тим закликом, який обєднає до боротьби з московсько-комуністичною заразою все свідоме й патріотичне українське громадянство.

Михайло Скибинський,
Вунсакет, Р. Ай.

МОСКВА СУДИТЬ УКРАЇНЦІВ.

Ахматов: Які дисципліни ви викладали в 1-шій школі? (Тут мова про 1-шу трудшкілу ім. Шевченка в Київі, якою управляв Дурдуківський).

Токарівська: Історію.

Ахматов: Ви кажете, що були соціял-демократкою до 14. року?

Токарівська: Так.

Ахматов: Коли ви прийшли до переконання, що треба змінити теперішний устрій?

Токарівська: Прихід большевицької влади я стрінула з недовірям. В мене була меншевицька орієнтація. З другого боку ми гадали, що Европа вмішається і радянської влади все одно не буде. В такому настрою попала в Київ і в першу школу.

Дальше на запитання державного обвинувача Токарівська розказує, що до СВУ вступила вона тому, що мала там знайомих, з якими її лучили особисті звязки, як ось Прохорова. Але вона не уважала цього за якусь загальнонаціональну організацію. Це був просто гурток вчителів, які на сходинах співали пісні, грали на пяніно.

На запит державного обвинувача, чи на тих сходинах велися антирадянські розмови, відповідає:

— В нас велися суто антирадянські розмови. Дурдуківський говорив, що ми мусимо берегти нашу школу в національному дусі. Назву цьому гурткові дала Прохорова. Я висказала думку, що це не учна назва.

Ахматов: Чи ви розуміли, що цей ваш гурток, це тільки частина якоїсь організації?

Токарівська: Ні. Я ніколи не чула про СВУ.

Ахматов: Ви зрозуміли, що не можна збудувати контрреволюційної організації в межах одної школи?

Токарівська: Так.

Ахматов: Ви знали, що цей гурток переслідує загальну мету консолідації українських сил?

Токарівська: Так.

Ахматов: А скажіть мені, яких дітей ви приймали до вашої школи?

Токарівська: В нас був прийом дітей інтелігенції.

Ахматов: Одним словом: ви хотіли, щоб це була школа української інтелігенції?

Токарівська: Так! В нас часто говорилося про те, що в нас мусимо приймати дітей свідомих Українців, цебто таких, що були Українцями ще до 1917-го року.

З дальших слабо заслуханих зізнань виходить, що в школі імени Шевченка були паралельні кляси, та що в одних гуртовано певний націоналістичний елемент, дітей свідомої української інтелігенції, а в других всіх тих, що приходили з инших шкіл, або були з ріжних причин під впливом большевицької ідеольогії. Таким чином діти свідомої української інтелігенції були ізольовані від большевицьких впливів.

Ахматов: Виховання цих дітей мусіло провадитись в антирадянському дусі.

Токарівська: Не можу сказати, що 1-ша школа була суто радянська.

Ахматов: Ваша школа, навпаки, зробила богато шкідливого.

Токарівська: Не можу цього сказати.

Ахматов: Але сами признаєте, що якби не існувала ваша шкільна ґрупа, то в школі проводилась би радянська ідеольоґія замісць вашої антирадянської роботи. Ось у вас офіційно існувала ґрупа піонірів. Але справа з піонірами стояла погано, бо ви не уважали за відповідне помагати їх розвиткові.

Токарівська: Так.

Ахматов: На одному засіданні вашої шкільної ґрупи стояло питання збірки грошей на памятник для Петлюри.

Токарівська: Памятаю. Я дала ту ціль карбованця.

Ахматов: Ось мені цікаво знати, куди ділися ці гроші. Хто їх збирав?

Токарівська: Дурдуківський.

Ахматов: Ну от. Ви знали, що Дурдуківський досить чена людина, то він мусів їх кудись післати. А тимчасом ніхто не знає, скільки тих грошей було і що з ними сталося.

Токарівська: Не знаю.

Ахматов: Ви певно знали, що якийсь звязок з закордоном є. Ви зрозуміли, що ці гроші мусіли піти за кордон.

Токарівська: Не знаю...

Ахматов: Не знаєте. (До Дурдуківського). Ви не памятаєте хто ці гроші передав за ордон?

Дурдуківський: Не знаю.

Ахматов (до Токарівської): Ви не памятаєте, чи в учительській (саля для вчителів) у вас не читався якийсь вірш про Петлюру?

Токарівська: Я не знаю, чи це про Петлюру. Змісту я не ямлю, але він був антирадянський.

Ахматов: На зібраннях вашого гуртка говорилося про інтервенцію?

Токарівська: Говорилося, що інтервенція можлива. В нас були симпатії до Німеччини.

Ахматов: Словом, хай буде хто хоче, тільки не большевики. Ви особисто дуже ненавиділи радвладу?

Токарівська: Це залежить коли. Якби так спитали мене 1928. року.

Ахматов: На жаль, ми могли спитати вас тільки при кінці 1929 року. Отже в 1928-ому році ви ненавиділи радвладу?

Токарівська: Так.

Ахматов: Ви до сього, що робила радвлада, ставилися з недовірям. Ви й справу українізації розглядали з точки зору деяких анекдот. Українізацію ви уважали за провокацію.

Токарівська: Так.

В цьому місці не можна було чути дальших зізнань. Тільки потім знову заслухано запит Ахматова:

— Оця шкільна ґрупа СВУ, як ви уважаєте, ця робота ваша була свідомим шкідництвом на культурному фронті?

Токарівська: Так.

Після того підсудну Токарівську стала допитувати Ковалевська як оборонець. Цеї частини розправи знову не можна було добре чути.

(Далі буде).

Recital Management VERA BULL HULL

має честь повідомити американсько-українське громадянство, що

В НЕДІЛЮ 27. КВІТНЯ 1930 Р.,

о годині 3.30 пополудни відбудеться в

TOWN HALL

113 West 43rd Street, New York City,

Перший Концерт

СЛАВНОГО СКРИПАКА

РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

PROGRAM

Sicilienne and Rigaudon ..... F. Francoeur-Kreisler
Sonata for Violin and Piano ..... J. S. Bach
Concerto ..... F. Mendelssohn-Bartholdy
Serenade melancolique ..... P. Tchaykovsky
Piece en forme de Habanera ..... M. Ravel
Imps ..... Cecil Burleigh
Zulu Love Song ..... Theophil Wendt (arr by Prydatkevytch)
Ukrainian Folk-Songs ..... R. Prydatkevytch
Tryst with the Wind - Yanitchok (Carpatian); Song of the Shepherd (Podolian-manuscript) (Ой вийшла чабанонька); The homeless Cossack and his Steed (XVI century original-manuscript); Cossack Dance.

Тікети в ціні від $1.00 до $2.50 є на продаж в: Адміністрації „Свободи", 81-83 Grand St., Jersey City; Нотарі-яльним Бюрі Василя Загаєвича, 30 E. 7th St., New York City; Пересилове Бюро Ковбасюка, 277 E. 10th St., N. Y. City; в українських товариствах і братствах в Ню Йорку; Recital Management Vera Bull-Hull, 113 W. 57th Street, N. Y. City; в останніх тижни при касі в Town Hall.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Краєві часописи принесли сумну вістку, що помер заслужений громадянин **Омелян Попович.**

Покійний був будителем національного життя буковинських Українців. На становищі краєвого інспектора буковинських шкіл поклав незвичайні заслуги, розбудовуючи прегарно українське шкільництво. Багато праці вложив у громадські справи як член Краєвого Виділу в Чернівцях. Після розпаду Австро-Угорщини став президентом Національної Ради української частини Буковини і був керманичем до приходу румунських окупантів. Опинившися примусово „на еміграції" в Галичині, перебрав провід українського приватного шкільництва на становищі візитатора приватних шкіл „Рідної Школи".

Покійний був організатором і головою численних товариств, редактором політичних, діточих і фахових часописів та журналів, автором численних шкільних підручників і инших книжок. Останні дні свого трудячого життя перебув у домі адвоката д-ра Стефановича в Заліщиках.

І ВІКТОР МАЄ ПРЕГАРНІ ВЕЛИКОДНІ РЕКОРДИ

Їх дістанете в СУРМИ в Ню Йорку

Ціла Великодна Драма, починаючи від Страстної Пятниці, в шести частях:

12" $1.25
68940 (Великдень, часть 1, Страстна Пятниця ..... (Великдень, часть 2, Велика Субота .... Галицька Трупа Цьороха
68941 (Великдень, часть 3, Воскресение ..... (Великдень, часть 4, Свячене пасок ... Галицька Трупа Цьороха
68942 (Великдень, часть 5, Гаївки ..... Галицька Трупа Цьороха (Великдень, часть 6, Гаївки ..... Галицька Трупа Цьороха
V-71006 (Паска-Воскресение, часть 1 і 2 ... Карпаторуський хор в Лучках
V-71007 (Паска-Воскресение, часть 3 і 4 ... Карпаторуський хор в Лучках
V-71001 (Свят ..... (1. Тебе поем, 2. Один Свят ..... Хор гр. кат. Церкви Пр. Марії

10" 75 ц.
V-21028 (О Тебі радуєтеся ..... (Величаніє ..... М. Колаба, сопран і М. Лановски, тенор
80456 (Христос воскрес, радість з неба ся являє ..... (Христос Воскрес під неба звід ..... М. Зазуляк

ИНШІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ.

10" 75 ц.
V-21026 (Старосвітська Коломийка ..... Співає О. Явний (Пропив вівці на горівці ..... Співає О. Явний і П. Рихлівська Українська Орхестра Апольського з співом
V-21024 (По броду, по браду, полька ..... Співає О. Явний і П. Рихлівська (Прийди весно ..... Співає П. Рихлівська Українська Орхестра Апольського з співом
V-21020 (Гуцулка і Український Сербан ..... (Українська Орхестра Апольського, співає Апольський
V-21014 (Гуцулка з коломийкою ..... Українська Орхестра Апольського (Аркан ..... А. Барна і Ко.
V-21027 (Прийшов до дівчини, було понеділок ..... (Дали сте ми мамусь за море широке ..... А. Барна і Ко.
V-21019 (Пігнала воли на Буковину, танець ..... (Мама ся злостить, мазурка .. А. Барна і М. Поточак Сільська Орх.
V-21018 (В моїм городі, танець ..... (Моя пшениця не сходить, танець ..... А. Барна і М. Поточак Сільська Орхестра
V-21015 (На параді, полька ..... (Гомін весни, вальц ..... Дмитро Козел і його Укр. Орхестра
V-21013 (Весела, полька ..... (Кохание, вальц ..... Дмитро Уозел і його орхестра
V-21025 (Коломийка терношпільська ..... (Шнель полька ..... Укр. Сільська Орх. М. Слободяна з співом
V-21022 (Коломийка скалатська ..... (Козак для старих .... Укр. Сільська Орх. М. Слободяна з співом
V-21021 (Козяче молоко, коломийка ..... (Татра, вальц ..... Малярська Орхестра з співом
V-21012 (Через річку ..... (З тої гори високої ..... М. Марущак
V-21009 (Мельник шукає кумів ..... (Красна дівище, коломийка ..... Г. Григорчук і Ко.
V-21007 (У чужої жінки, часть 1 і 2 ..... Г. Григорчук і Ко.

При закупні 10 рекордів платимо самі почту. Спішіть сейчас з замовленнем, до: 87.91

SURMA BOOK and MUSIC CO.
103 Avenue A, (між 6-ою і 7-ою вулицею) New York City.

ЖАЛУЄ, ЩО СКОРШЕ НЕ ЗНАВ.

„Ще до недавна я був безрадний. Думав я, що прийдеться терпіти до самої смерти, однак завдяки Гиду Бренд Зілдю сьогодня знаю, що жию. Апетиту до їди в мене не було, а що зїв, то зараз гази здували мене, до горла пхалося, підпирало під грудьми й відбивалося. Неприємний віддих і часто з вуп гарячку в середині, заворот голови, а в послідних часах давалося відчувати ломання в ременах. Лікарі і медицина не давали мені найменшої полекші, доперва славні ГІНДУ БРЕНД ЗІЛЛЯ вратували мене від загибелі, тільки жалую, що скорше не я не знав о тій природній медицині". — Це слова Федора Боднаренка, 802 Роквелл Ейв., Бруклин, Н. Й. 78

Ціна за пачку $1.00, 6 пачок за $5.00.

НЕВДОВОЛЕНИМ ЗВЕРТАЄМО ГРОШІ.

ГЕМОРОЇДИ І ПАЙЛС

Як терпите на сі долегливости замовте сьогодня „ФРАНГО", знаменитий лік на сі недуги. — Ціна $5.00.
Вистарчить на чотири недлі лічення.

BARON A. BOEAK,
307 EAST 18th ST., NEW YORK, N. Y.

ЇДЬТЕ З НАМИ!

Прогулька на рідну землю.

ПІД ОСОБИСТИМ НАГЛЯДОМ

О. ПРОП. ВОЛОДИМИРА КУПЧИНСЬКОГО.

Відплинемо кораблем HOMERIC 13-го червня бувшою другою а тепер туристичною клясою, до ШЕРБУРГА, звідтам до ПАРИЖА, де через два дні оглядемо чудові місця. Потім залізницею Н. кляси через ШВАЙЦАРСЬКІ АЛЬПИ ДО ВІДНЯ, а звідтам ДО ЛЬВОВА.

ВЕРТАЄМО кораблем BELGENLAND, 6-го вересня 1930.

Корабельна ціна туристичної кляси в обі сторони $220.50

Корабельна ціна третої кляси в обі сторони 170.00

По близші інформації голоситься до:

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА

The Globe Service Co.,

30 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

ЗГАДКА ПРО НАЙСТАРШИЙ УКР. МУЗИЧНИЙ ШТОР НА ІСТ САЙДІ

В. ШЕРОВСЬКОГО

ПІД Ч. 104 AVE. B, межи 6 і 7 УЛИЦЕЮ В НЮ ЙОРКУ.

Columbia Columbia

В кого музика не грає
В того радости немає,
Там лиш в хаті добрий „фон",
В кого грає грамофон.

А хто хоче веселитись
Мусить добре роздивитись:
В кого добрі апарати,
Щоб не було потім втрати.

Хто Шеровського спитає,
Він порадить і заграє,
Бо найстаршу на Іст Сайді
Музикальну фірму має.

Про рекорди він всі знає,
Бо всі пильно оглядає
І „скречованих" рекордів
В своїм шторі не тримає.

Нераз люди околичні
І на „Блофах" непрактичні,
Йдуть до „своїх" купувати,
Но неможуть зторгувати.

Бо їм тяжко в рідній мові
В „своїх" правди напитати.
Тому майте на увазі,
Що Шеровський в кождім разі
Вам послужить чесно, вірно,
Бо за всьо він числить мірно.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, баріто.
12" $1.25
70003B (Отче наш (Вірую

70001F (Христос Воскрес! (Согласно заспіваймо

о. К. КИРСТЮК, баріто, з акомп. органа і дзвонів.
10" 75 ц.
27127F (Ангел Вопіяше (Плотію уснув

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА, баріто: Евген Жуковський і Наша Роза Красновська.

27166F (Чому, Галю, не танцюєш (Іде, іде, Зельман

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА, з акомп. оркестри.

27167F (Великодний Бовтун часть 1 (Великодний Бовтун, часть 2

ДОБРЕ ПРОДАЮЧИСЯ, ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ:

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І СОНЯ ЖУКОВСЬКА, з акомп. оркестри.

27222F (Ревнтий на забаві (Проблі з цукорочки

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА, співає Наша Роза Красновська.

27221F (Іван Убийник (Просьба жінки до чоловіка

УКР. ОРХЕСТРА МІХАЛА ТОМАСА.

27220F (Козак Жидачівський (Танець „Гусар"

ОРХ. БРАТТЯ „ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ" співають Текля Дячек і Дж. Малютич.

27219F (Чотирнайцятий рочек смутний настав, часть 1 і 2

10" 75 ц.

27210F Ендро Бордер ..... Укр. Орхестра Павла Гуменюка
Співають: Е. Жуковський і Наша Роза Красновська).
27216F Богацькі Вінколятени ..... Укр. Орх. і Хор Павла Гуменюка
27221F Богацькі Заручини ..... Укр. Орх. і Хор Павла Гуменюка
27215F Боже, Боже, що то єсть ..... Орхестра Брата „Голутяки-Кузяни"
Співають: Текля Дячек і Елена Марсеч.
27209F Десь був Янінку, десь був до рана .....
Орхестра Брата „Голутяки-Кузяни" зі співом
27205F Гуцулка а Семеричні ..... Українська Орхестра М. Томаса
27213F Катерина гречку жала ..... Орхестра Брата „Голутяки-Кузяни"
Співають: Декля Дячек і Елена Марсеч.
27217F Клопіт Горпини ..... Соня Ліщак, з акомп. оркестри
27207F Козак „Палянциця" ..... Українська Орхестра Михайла, Томаса
27192F Козак „Петрушка" ..... Українська Орхестра Павла Гуменюка
27212F Козак Сапоцький ..... Українська Орхестра Михайла Томаса
27211F Кучерява Катерина ..... В. Ділов, бас, комічна пісня
27199F На комірцю мармуровім ..... Е. Жуковський, баріто.
27197F Ой, скажи мила ..... Е. Жуковський, з акомп. оркестри
27212F Острівська Коломийка ..... Українська Орхестра М. Томаса
27211F Пан Виборний — пан Возьний ..... Володимир Ділов і Ф. Бражник з акомпаніяменто оркестри; комічна пісня.
27208F Парди в куми ..... Е. Жуковський і А. Ліщак з акомп. оркестри.
27207F Підтіпрки, козак ..... Українська Орхестра Михайла Томаса.
27206F Підгірська Коломийка ..... Укр. Орхестра М. Томаса.
27216F Післанці ..... Укр. Орхестра і Хор Павла Гуменюка.
27192F Полька „Горпина" ..... Укр. Орхестра Павла Гуменюка.
27218F Полька „Свобода" ..... Укр. Орх. Михайла Томаса.
27218F Полька з Галичини ..... Укр. Орх. Михайла Томаса.
27215F Взяв ям се жену хорошу ... Співають: Текля Дячек і Елена Марсеч
27213F Там на горі два дуби ..... Орхестра Брата „Голутяки-Кузяни",
Співають: Текля Дячек і Елена Марсеч.
27206F Український мамі ..... Соня Ліщак, контральто з акомп. оркестри
27206F Вилас „Сона" ..... Е. Жуковський і С. Ліщак з акомп. оркестри
27206F Весела Тереска ..... Соня Ліщак, контральто, з акомп. оркестри
27203F Весілля в Пенсилвенії, часть 1 і 2 ..... Е. Жуковський і Соня Ліщак
27209F Заспівай, Іванчиним ..... Орх. Брата „Голутяки-Кузяни" зі співом.
27217F Злий муж ..... Соня Ліщак з акомп. оркестри
27204F Змовини, часть 1 і 2 ..... Укр. Орхестра Павла Гуменюка зі співом
27214F Змовини, часть 3 ..... Укр. Орхестра і Хор Павла Гуменюка

W. SCHEROFSKY

104 Avenue B, bet. 6 & 7 St., New York City

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ,

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІКУЮ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Завороти, Жовудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкаубства, Легкия, Бронкіяс, Носові, і Горлові хороби, Ревматизм, Сцятіка і Лумбаго. Мущини і женщини щасливо лічені помочю досконалеиою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої цени приступні.

Електрика кровь, хемічні части, X-Ray.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ В ПОРАДИ.

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ DR. ZINS ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-тою Ешею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої под.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОИТ, МІШ.

Про Бандуру і Концерти Проф. Ємця.

До найкращих споминів української іміграції в Америці, а зосібна української громади в Дітройт, треба записати концерти Кобзаря-Бандуриста, Професора Василя Ємця, котрий тепер концертує по Америці. У нас в Дітройт виступив він з концертом в неділю, 30. березня.

Концерт на українськім історичнім, національнім інструменті — **кобзі-бандурі!**

Не згадуючи вже про старих боянів княжої доби, ми знаходимо „кобзу-бандуру", в 16—18 століттях, в хаті сливе кожного українського гетьмана, чи українського недьможі.

Кобза-бандура це „вірна дружина" козакові, його порада і розрада в бою, в радощах і смутках.

З „кобзою-бандурою" звязана не одна іділля українського села, міста, чи безкрайого степу, овіяна теплим леготом ясної, та тихої української ночі, як тим солодким звуком української бандури.

Бандура це інструмент душі української. Буйної та широкої, як українські пшеничні лани, фантазії Українця; бандура і пісня її, цеї мельодія його серця.

Граючи на бандурі, бандурист з душі виливав поезію життя, епопею минулих, славних років, або сумну трагедію української історії.

Бандура, довгі віки піддержувала національну свідомість нашого народу, пригадувала йому його минуле й загрівала його до боротьби за краще майбутнє.

Відвічний ворог наш, Москвин, добре пізнався на вартости бандури, коли царським указом заборонив грати на бандурі.

І так бандура оставала на періоді кількох століть інструментом сліпців.

Аж ось зірвалася воєнна хуртовина, революція, повстала українська національна держава, правда на короткий тільки час, однак і за цей короткий час віджила наново давня українська традиція а за цим і воскресли солодкі звуки української бандури.

І перший заграв на ній, заграв, як двісті літ цему грали козацькі кобзарі, або в давню старовину віщі бояни, заграв перервану періодом неволі відвічну мельодію старинних Антів, чи хліборобських Скитів, мельодію пізніших хоробрих Русичів, мельодію українського народу, заграв славний, новітній кобзар, професор Василь Ємець.

Від малого здогадчини він захоплював сумним бандурним звуком зпід старечих пальців подорожних українських сліпців, для яких хата батька артиста ніколи замкненою не буда.

Ще малим школярем майстрував він собі малу бандуру, почіпаючи струни нитяні, або із дроту а коли підріс і в ґімназії кредькома, в тайних українських студентських кружках, запізнався з історією України, та з Шевченковим „Кобзарем", зрозумів і дійсну вартість „кобзи-бандури".

Казав тоді зробити собі вже справжню бандуру і став учитись на ній правдивої, артистичної гри, самий імпровізуючи акомпаніяменти до українських дум і народніх пісень а особливо інтерпретуючи Шевченкові вірші.

Гру на бандурі ставить він вище професорської карієри і нин несеться верхами і ярами могутній голос гуцульського ватага... Гей! Верховино, світку ти наш!... І ти зелена Буковино, Поділля наше розлоге, чи вернемо ми ще коли на наші ниви колосисті, у ваші бо-духа, скріпляючи їх сили до бою.

Коли большевицький кровавий терор покотився по цілій Україні, коли большевики спрамили Вартоломеєську ніч на Україні, яка ще й до сьогодня тріває, Кобзар спасає життя утечею. На еміґрації в Польщі, в Чехословаччині він грає по таборах зновах козакам і січовим стрільцям, даючи їм розраду і потіху в їх горю.

Згодом іде в західню Европу і запізнає Французів, Німців, Бельгійців та Еспанців з нашим інструментом, несучи в чужі народи українську пропаґанду.

Вертаючи ще раз до значіння бандури, особливо в інтерпретації національно-політичній, згадаю, яке велике значіння Шевченко приписував до кобзи-бандури, що свої твори поетичні назвав **„Кобзарем"**.

В часі української революції, на одних зборах старенька українська дівчка, яка сьогодня стоїть перед червоним судом, ожидаючи може смертельного засуду за свої великі заслуги для нас, Старицька-Черняхівська (а на зборах цих був і наш **бандурист**) сказала про „бандуру": „відберіть нам бандуру, а можете ждати спокійно смерти України".

Великою пропаґандою було би це, колиб наше громадянство по берегах заповнювало концертові галі а місцеві впливові люде містили, або старалися, щоби американська преса містила широкі звідомлення про концерти проф. Ємця, як це було в Шикаґо і Дітройті.

А тепер про враження з концерту: Велику салю "Maccabee Auditorium" заповнили місцеві Українці і група Американців і Американок з місцевої бібліотеки, від музичних організацій, репортери американських і чужих ґазет, майже по береги. На такий концерт можна було взяти оперову салю, але нині треба числитися із небувалим безробіттям в Америці.

Враження гри артиста на публику і на мене самого годі описати.

Щоби зрозуміти це враження, що божеську мельодію, то треба чути і бачити власними очима а словами цего не опишеш.

Треба бачити і чути, як **„боян десять соколів пускає на стадо лебедине"**, але це не десять соколів пускає боян, тільки артист-кобзар десятьма пальцями поводить по 34-ох струнах кобзи-бандури.

Глядиш і не надивишся, чуєш і не наслухаєшся. Присутні Американці порівнували наш інструмент до ріжних інструментів нараз; казали, що бандура має звук арфи, ґітари, клявікорда і мандоліни разом, а ті не могли начудуватись; говорили, що не повірилиб, якби не бачили на власні очі. Мені особисто говорили, говорили й самому артистови: „Ви, Україні, маєте величезні музичні багацтва і здібности, (в памяти їх ще концерти У. Н. Хору) тільки ви рідко даєте їх на світовий ринок; вас знавби краще світ".

А нам, Українцям, слухаючи гри артиста, наче у „фата моргані" привиджувалось рідне село з вишневим садком і соловеєм співуном, з парою молодят, які під цвітучою вишнею присягають собі вірне кохання (імпровізація „Нічень ка"). Вважалося і чулося хвилювання і шум доспілого збіжжя плодючої української долі, відчувалося упоюючий легіт свіжого степового вітру, тихесеньке журчіння домашньої річенько (Вітер з України). Чулося шум борів карпатських, де з високих полонин несеться верхами і ярами могутній голос гуцульського ватага... Гей! Верховино, світку ти наш!... І ти зелена Буковино, Поділля наше розлоге, чи вернемо ми ще коли на наші ниви колосисті, у ваші бо-

То знова ви чули звуки веселої наддніпрянської „Катерини", а там перед вами виривали, побравшися за руки, жваві легіні, летючи „вркана"... Ой нема то краю над ту верховину, там би мені погуляти, відхнути, відпочати хоч годинку, хоч хвилину, хоч напитися свіжої, цілющої, як евшан зілля, рідної водиці... Гей! гей!... Так ви перебігали за артистом думкою по рідному краєві, відчували присутність всього дорогого, яке ми за морем широким оставили, може й на все, бачили наше минуле, аж до нинішнього дня... Перекидаєте карту за картою... як то воно все славно починалося а так сумно все кінчилося...

І от так ще недавно блистіли шеломи у сонці, весело йшли наші січові стрільці (журавлі), у бій, по золотоверхий Київ, та ще скоріше" відлітали сірим шляхом у вирій"... гинули в таборах на чужині. Гнала їх доля лихая геп туди, а радше втікали від руки Каїна-братовбивця.

А за ними летів гомін туги рідної землі... вернися, не йди, бо „заки море перелетеш, крилонька зітреш", згинеш з жалю і розпуки в чужих краях, або забудеш за рідні лани, які полив ти своєю теплою кровю...

От такий був концерт артиста, кобзаря-бандуриста, Василя Ємця.

М. Діброва.

З МУЗИКИ.

В четвер, дня 9 квітня відбувся перший концерт, переданий через радіо в комбінації з телевізією. Відбірні стації не тільки чули цей концерт, але й бачили ті особи, що виступали у музичній програмі. Цікавий цей винахід отна телевізія. Над удосконаленням її зазвято працюють далі й певно не довго вже прийдеться ждати на продажу апаратів, подібних до радіових.

Програма концерту була дібрана, а на нашу радість, побіч Американців, одні тільки Українці були запрошені до участи у цьому концерті. Виступив квінтет: Марія Гела (сопран), Віра Гела (альт), Василь Гела (тенор), Богдан Гела (барітон) і Григорій Шутиківич (бас), при акомпаніменті пяна (Микола Штембер).

Програма, хоч і на скору руку приготовлена, випала прекрасно. Слухав її сам винахідник Дженкінс, батько радія д-р Фарест, театральні підприємці: Шуберт і Керол, фінансіст Дрексль Бидль і інші представники театрального, музичного та фінансового світа. Наш квінтет виступив у національному строю, що враз з його продукціями дуже припало всім до вподоби. Запрошено наших виконавців виступати на будуче на їх концертах. Такі виступи, як цей, мають велике значіння і дозволяють нам здобути собі серед американського загалу признання і симпатію.

МІТИНҐИ ВІДДІЛЯВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Отсим повідомляються членів Бр. св. Василя, від 330, що місячні збори відбуваються в неділю, 27 квітня, в год. 2-ій пополудни, під ч. 610 S. American St. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Ми. Сорока, предс.; І. Сорока с. Ми. кас.; А. Бутрай, секр.

Дурак. Витягнули з річки якогось потопаючого, а він каже: Найгірше, що я мойно тепер пригадав собі, що всетаки умію плавати!

—o—

Винахідчивий. Мама: Івасю, що ти зробив з тими десятьма сотиками, які я тобі дала за те, щоби ти зажив лік.

Івась: За пять сотиків купив собі цукорки, а пять дав Михасеві, щоби він випив за мене лік.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НАШЕ ОГОЛОШЕННЄ.

БАРГЕНИ: Велика або малі ФАРМИ, жовтий інвентар або без, бизнеси, доти чисті або з домом, де праці повно.

С. МАРКОВСЬКИЙ,
Box 144. Rahway, N. J.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio
Проти українського банку).
Телефон: Atlantic 2054.

О. Е. МАЛІЦЬКИЙ
АДВОКАТ
512 SOCIETY FOR SAVINGS BLDG.
Tel. Main 5720.
CLEVELAND, OHIO.

САВТ САЙД ОФІС, ВЕЧЕРАМИ:
2191 PROFESSOR STREET
(напроти Українського Банку)
Tel. Atlantic 2054.

Dr. A. L. CEASAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Годинн 127 EAST 84th STREET,
10—12 межи Park і Lexington Ave
6—8 NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудни

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
ріг 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи
1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від ушей, носа і горла,
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Davenport 0697.
67 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол., 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 2949.

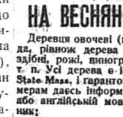

ПРОДАЄ ДОМИ
в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16-

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемпованої ріжи. Пишіть по катальог до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

Деревця овочеві (щепи) всякого роду, рівнож деревця тінисті, корні оздібні, рожі, виноградн, жовтоцвіти і т. п. Усі дерева є інспектовані через State Mass. і Гаранговані. Своїм костумерам даєсь Інформації на українській або англійській мові. Пишіть по цінник; 38—

SHABAN NURSERY,
ДМИТРО ШАБАН, власт.
27 ARTISAN STREET,
WILLIMANSETT, MASS.

Zonite
For pyorrhea

For prevention against gum infections, use Zonite, the new powerful antiseptic. Also guards against colds, coughs and more serious diseases of nose and throat.

PAIN-EXPELLER
REG. U.S. PAT. OFF.

Вживай вперед на
Болючі Мускули
Вчасні Переходження
Біль Грудий
Штивкий-Нарт
Біль Хребта
Знимення і Знесилення
Невральгія

Дістаньте правдивий. Котвиця торговельний знак на пачці дає вам сапарку.

Пакфоет, подаючий повну дирекцию і одвічуваи ріжні вживання. Пейн-Експеллер є знаходиться в кождій пачці.

У всіх аптеках
35 цт. і 70 цт.
Або пишіть зараз до:

The Laboratories of
FAD RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.

KILLS PAIN

ФАРМИ! ФАРМИ!

Маю на продаж малі і великі фарми по ріжних цінах, тяжко можна відмінити фарму за дім або реальність в місті.

Велика фарма 235 акрів, 18 корів дійних, 9 вапнок, 4 коні, трактор, трои вся фармерска машинерія, дім 14 кімнат і 5 других будинків, вода в хаті в барні. Ціна $14,500, готівкою $7,000.

Хтоб хотів менші фарми нехай зголоситься на адресу: 84-1

PHILIP D. FILANOVSKY,
Real Estate Broker,
92 Main Street, Flemington, N. J.
Telephone 332 L.

ДІМ $150.

Дім однофамілійний (двоповерховий) з великим огородом, всіма вигодами, огрітя, при парку і лінії кущелих, шкіл, шпиталь, бос, недалеко від фабрик, 35 мінут від Ню Йорку. Ціна $3,950, готівкою $150, а решта по $25 місячно. Добра нагода купити собі власний дім, котрий можете сплачувати як рентом. Голоситись до Mr. SERG, 208 Broadway, Room 244, New York, N. Y.

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається перегляданням абстракти, виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокрадні патентові і прочі справи. 191—

ДІВЧАТА І ЖІНКИ:

Коли Ваш бюст плаский, нерозвинений, не тішитеся красою ані повабом, коли твар і инші части тіла зогидні, голохаті, або волосе вам не хоче рости і випадає, пробуйте нашої методи ВІДМОЛОДЖЕННЯ. Пишіть по безплатні ІНФОРМАЦІЇ тепер до: D. WROBLEWSKI & CO., 696 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y. (S)

ПОКОНАНО РЕВМАТИЗМ

Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem oil Капсулки усувають болі і терпіння, спричинені недомаганнями Нирок, Печінки і Міхура. Це не є якесь новітнє медичне відкриття, але відоме поверх 200 літ лікарство на рідні недомагання. Попрвіно брати. В кожній аптеці в трьох величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

PROBAK
DOUBLE-EDGE BLADES
THE BEST SHAVE YOU EVER HAD ..OR YOUR MONEY BACK
50 c. for 5
$1 for 10
Sample Blade 10 c.
If your DEALER cannot supply you, write direct
PROBAK CORPORATION
656 FIRST AVENUE NEW YORK

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮЙОРКУ І НА ОКОЛИЦІ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Office: 485 Avon Avenue.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄМСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568